

GÄLLIVARE-

Gemensamma planeringsförutsättningar

2019

“Gällivare – en arktisk småstad i världsklass”

11. Kultur

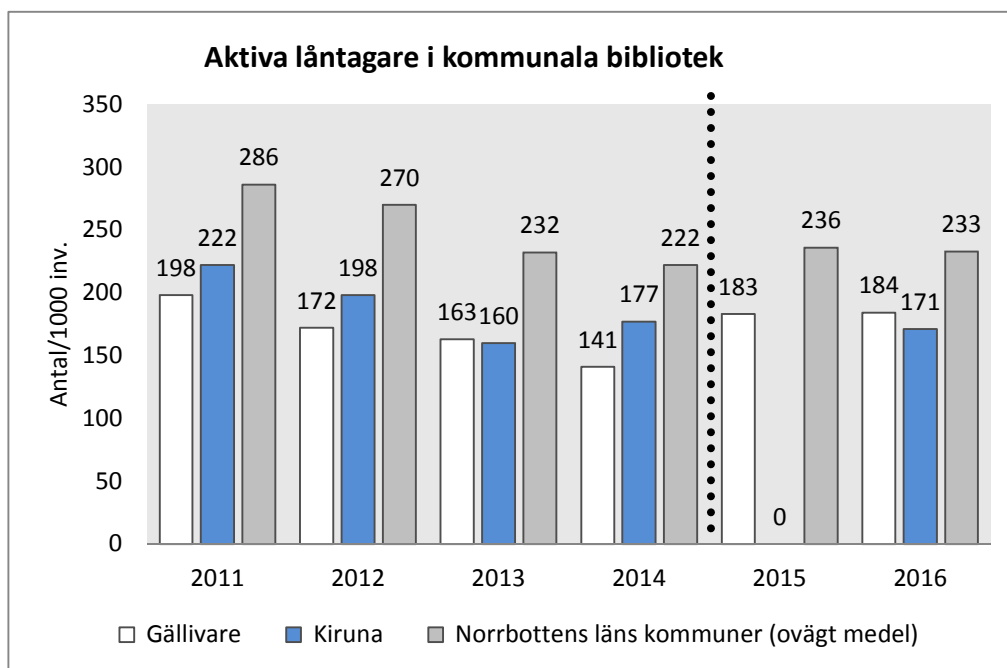
11. Kultur

Tillgången till kultur är en viktig faktor för invånarnas välmående och en viktig parameter för en positiv utveckling av folkhälsan. Kulturverksamheten i Gällivare består av både kommunala verksamheter så som bibliotek, kulturskola, museiverksamhet och allmänskultur samt övriga verksamheter så som bland annat lokala aktörer, föreningar och studieförbund samt regionala och nationella aktörer. Under 2017 har en ny Kulturplan arbetats fram inom kommunen. Denna har remissats via politiska partier, föreningar och privatpersoner.

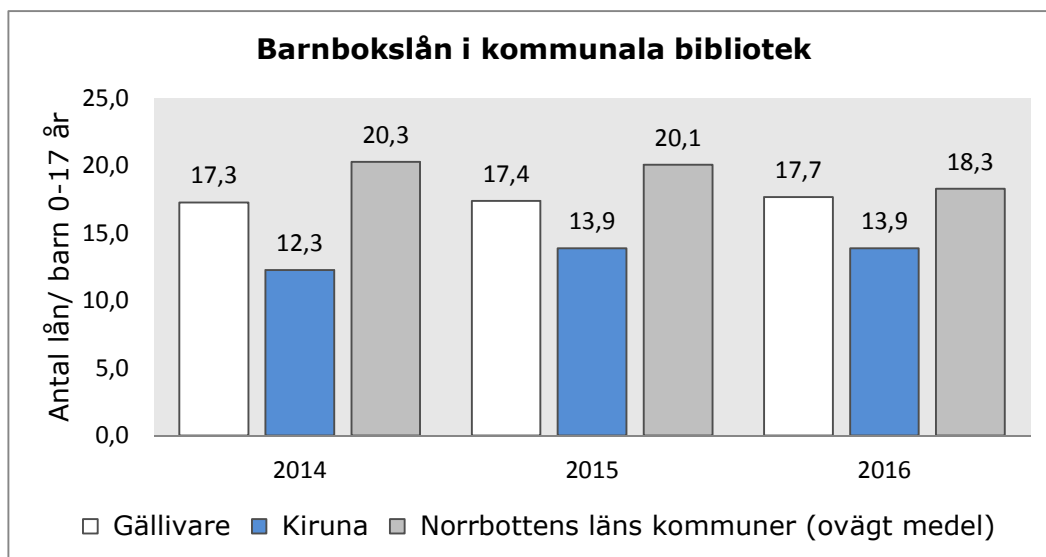
11.1 Nuläge – fram till idag

11.1.1 Biblioteksverksamheten

Varje år görs närmare 50 000 besök på Gällivare och Malmbergets bibliotek. Biblioteksutlåningen i Gällivare kommun är fördelad mellan Gällivare bibliotek, Malmbergets bibliotek, Bokbussen, Hakkas bibliotek och e-lån (digital utlåning). Antalet aktiva låntagare i de kommunala biblioteken var under 2016 något högre i Gällivare i jämförelse med Kiruna kommun, men något lägre än totalt för Norrbottens läns kommuner. Antalet aktiva låntagare har sjunkit något i Gällivare kommun de senaste sex åren, med en bottennotering 2014 på endast 141 aktiva låntagare/1000 invånare. Antalet barnbokslån per barn i åldrarna 0-17 år har däremot hållit sig på en jämn, men relativt låg nivå, under de år kommunen mätt detta, 2014-2016. Antalet barnbokslån är dock högre än i Kiruna kommun. Dessa båda nyckeltal saknar jämförelse på nationell nivå.

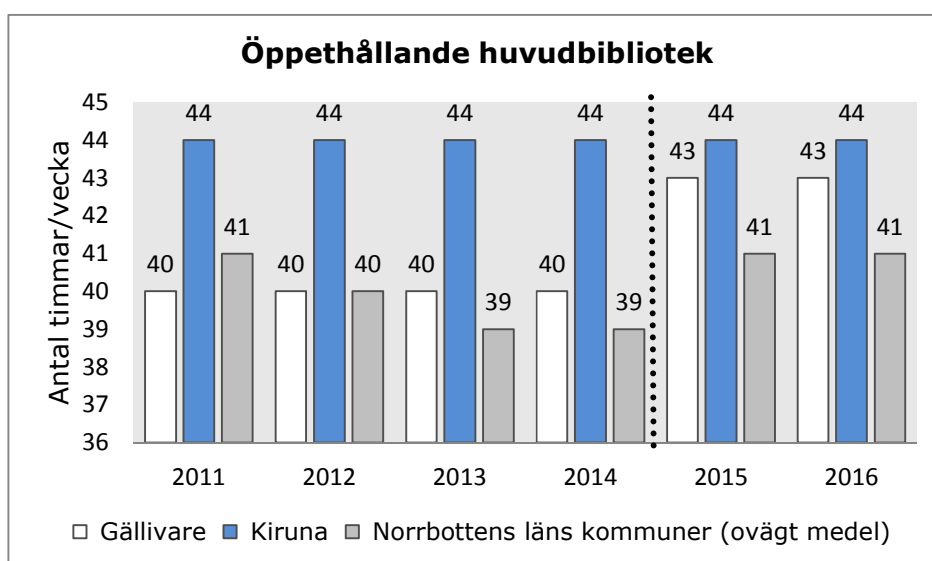

Figur 11.1: Antal aktiva låntagare per 1000 invånare, jämförelse Gällivare, Kiruna och Norrbottens läns kommuner. Markering avser ny mandatperiod. Källa: Kolada.se, figur: Gällivare kommun.

Figur 11.2: Antal barnbokslån/barn 0-17 år, jämförelse Gällivare, Kiruna och Norrbottens läns kommuner. Markering avser ny mandatperiod. Källa: Kolada.se, figur: Gällivare kommun.

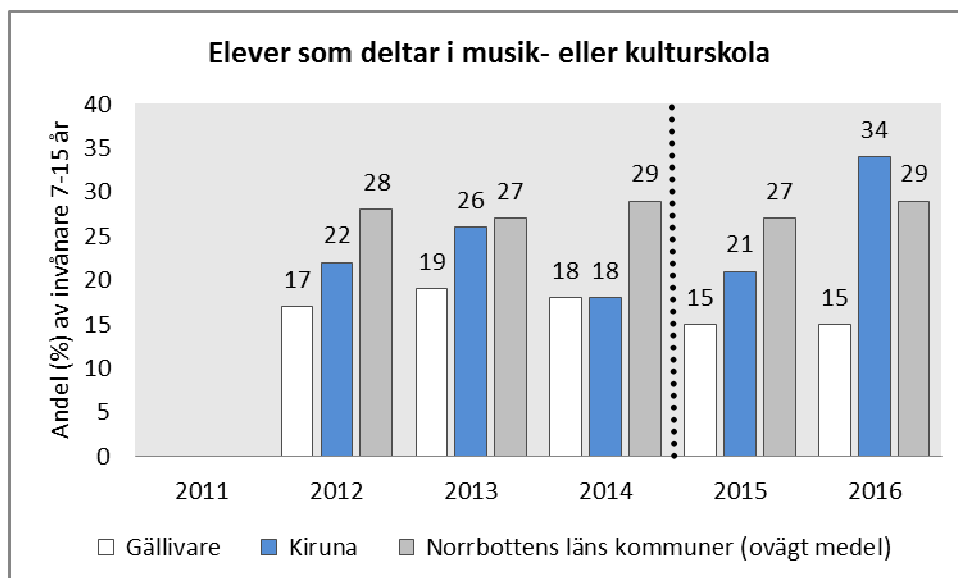
En avgörande faktor för att öka antalet barnbokslån och aktiva låntagare i Gällivare kommun är öppettiderna. Antal timmar som huvudbiblioteket har öppet per vecka har ökat i Gällivare sedan 2011 med tre timmar per vecka. Det kan jämföras med Kiruna kommun där antalet timmar öppethållande varit konstant under samma tidsperiod.

Figur 11.3: Öppethållande huvudbibliotek, antal timmar per vecka, jämförelse Gällivare, Kiruna och Norrbottens läns kommuner. Markering avser ny mandatperiod. Källa: Kolada.se, figur: Gällivare kommun.

11.1.2 Kulturskolan

Kulturskolan i Gällivare kommun aktiverar ca 15 % av kommunens barn och ungdomar i ålder 7-15 år. Andelen har sjunkit något i Gällivare sedan 2011, medan andelen i Kiruna har ökat under samma period och andelen i Norrbotten varit näst intill konstant. Kulturskolan genomför mellan 80-100 föreställningar per år.

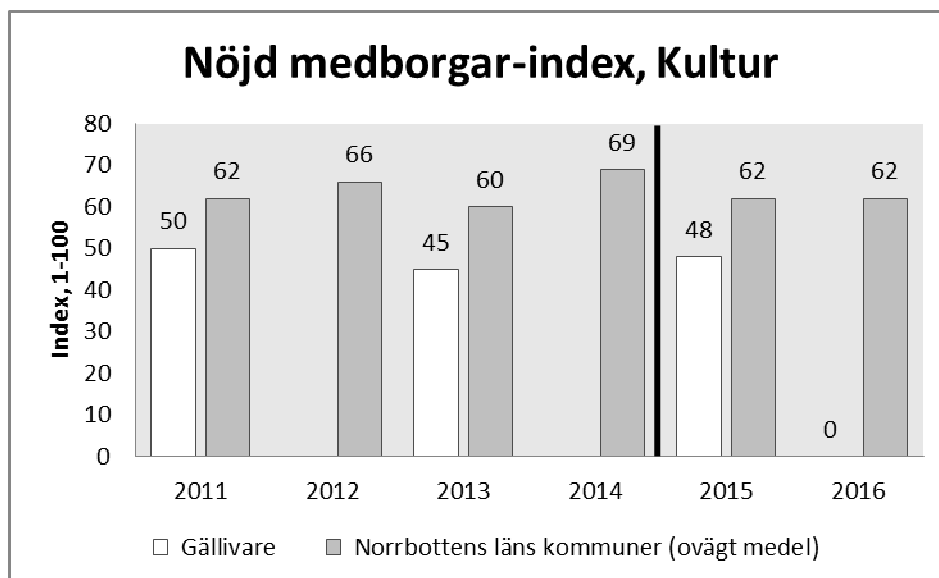
Figur 11.4: Andel (%) av invånare i åldern 7-15 år som deltar i musik- eller kulturskola.

11.1.3 Allmänkultur

Allmänkulturen omfattar de aktiviteter och arrangemang som Gällivare kommun arrangerar inom kulturområdet. Bland några kan nämnas Polarvinternatten, Skoj på stan och Kulturfestivalen som årligen återkommande aktiviteter. Kostnaden för all kulturverksamhet har sedan 2011 ökat i Gällivare kommun med ca 300 kr/invånare, från 1157 kr/invånare 2011 till 1475 kr/invånare 2016. En liknande utveckling kan ses i Kiruna och i Norrbotten. I riket som helhet har kostnaden enbart stigit med ca 100 kr/invånare mellan åren 2011-2016.¹

Vid de tre senaste medborgarundersökningarna åren 2011, 2013 och 2015, har nöjd medborgarindex för kultur var i stort sett konstant. Medborgarindex Kultur är medborgarnas bedömning av kommunens kulturverksamhet, på en skala från 1-100. Gällivare kommun har vid de tre senaste undersökningsåren haft ett lägre index än Norrbottens läns kommuner. En ny medborgarundersökning genomförs under hösten 2017.

¹ Kostnad kulturverksamhet, kronor per invånare 2011-2016, jämförelse Gällivare, Kiruna, Norrbottens läns kommuner och riket. Källa: Kolada.se 2017-10-11.

Figur 11.1: Nöjd medborgarindex för kulturverksamheten, åren 2011-2016, jämförelse med kommuner i Norrbottens län. Markering avser ny mandatperiod. Källa: Kolada.se, figur: Gällivare kommun.

11.2 Framtid – 10 år framåt

11.2.1 Multiaktivitetshuset

Under 2016 har arbetet intensifierats med att uppföra ett framtida multiaktivitetshus i Gällivare centrum. Arbetet är än så länge på planeringsstadiet, men som arbetsnamnet syftar på är huset tänkt att sammanföra flertalet kultur-, fritids- och ungdomsaktiviteter under samma tak. För kulturverksamheten innebär det att i första hand biblioteksverksamhet och delar av allmäncultur samlas tillsammans med verksamheter från andra förvaltningar och privata aktörer under ett gemensamt koncept.

Multiaktivitetshuset ger möjlighet att skapa en nya arena där tillgänglighet, effektivitet och flexibilitet genererar mervärden för invånare och besökare i kommunen. Ett gemensamt kvalitetsarbete med utgångspunkt i de nationella nyckeltal och jämförelse för kulturverksamhet ska vara vägledande i arbetet. För kulturverksamheten omfattar det bland annat arbete utifrån de nationella nyckeltalen som redovisats ovan under nuläge: antalet bibliotekslån, antal barnbokslån, antal deltagare i kulturskolan. Det medför även arbete med att tillgängliggöra öppethållande av folkbiblioteket efter medborgarnas behov, öka antalet besök i ungdomsverksamheten och arbetet med kulturarrangemang i kommunal samt annan aktörs regi. Dessa nyckeltal ska förbättras så att det hamnar i nivå med i första hand rikets nivå. Målet är även att Nöjd medborgarindex – kultur ska öka utifrån det framtida samlade greppet kring kultur och fritid.

11.3 Utmaningar

11.3.1 Befolkningsunderlag

I kapitel 4 redogjordes för befolkningsläget i Gällivare kommun, idag och prognoser för framtiden. Som alla kommunala verksamheter är kulturverksamheten till stor del beroende av skatteintäkter. Kulturverksamheten är till stor del en frivillig verksamhet för kommunen enligt Kommunallagen. Däremot finns delar inom kulturverksamheten som är lagstyrd: folkbiblioteket och skolbiblioteket, som är en del av det allmänna biblioteksväsendet och dess verksamhet regleras i skollag och bibliotekslag.

Ett sjunkande befolkningsunderlag har direkta konsekvenser på verksamheternas omfattning och åtstramade kommunala kulturverksamheter har negativa effekter på kommunens attraktivitet och folkhälsa. En viktig faktor för människors välmående är möjligheten att utöva och uppleva kultur. Genom uppförandet av det gemensamma multifunktionshuset ges medborgarna nya möjligheter att utöva och uppleva kultur- och fritidsarrangemang och aktiviteter. Samverkan av detta slag är nyskapande men kräver ett gemensamt nytänk och samverkan mellan berörda kommunala verksamheter samt övriga aktörer i syfte att gemensamt verka för kvalitetsmässig mätbar utveckling av och inom verksamheterna. Tydlighet i syfte, mål och omfattning för det nya husets verksamheter är av största vikt, framförallt med ett framtidsscenario där befolkningsunderlaget, och där med utövarna och användarna av huset, sviktat.

GÄLLIVARE.